

STORTINGET

Lovvedtak 50

(2022–2023)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 273 L (2022–2023), jf. Prop. 34 L (2022–2023)

I Stortingets møte 25. april 2023 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om endringer i tvisteloven mv. (rettsmekling, ankenektelse mv.)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister gjøres følgende endringer:

§ 1-3 andre ledd første punktum skal lyde:

Den som reiser saken, må påvise et reelt behov for å få kravet avgjort *overfor* saksøkte.

§ 2-1 første ledd bokstav b skal lyde:

b. *stat*, kommuner og fylkeskommuner,

§ 3-4 første ledd andre punktum skal lyde:

Begrensninger i prosessfullmakten er uten virkning for retten og motparten.

§ 3-8 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Dersom en parts krav på sakskostnader etter kapittel 20 klart overstiger det som synes å være nødvendig i saken, skal retten i avgjørelsen gjøre parten oppmerksom på adgangen til å be om at retten fastsetter prosessfullmektigens godtgjøring etter første ledd, og fristen etter annet ledd.

§ 4-2 skal lyde:

§ 4-2 Overføring av sak til saklig kompetent domstol

(1) Er søksmål reist ved en tingrett som ikke har saklig domsmyndighet, skal saken henvises til en kompetent domstol.

(2) Er søksmål reist direkte for en tingrett i strid med § 6-2 annet ledd, skal saken henvises til et stedlig kompetent forliksråd. Er flere forliksråd kompetente, kan

saksøkeren velge hvilket forliksråd saken skal henvises til. Overføringen gjør at stevningen anses som en forliksklage.

§ 4-4 tredje ledd første punktum skal lyde:

Virksomheter registrert i Foretaksregisteret har alminnelig verneting på det sted virksomhetens *forretningskontor* ifølge registreringen ligger.

§ 6-2 andre ledd bokstav d skal lyde:

d. det etter reglene i §§ 15-1 til 15-3 bringes inn et nytt krav eller en ny part i saken.

§ 6-6 tredje ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Avvisning av saken som følge av klagerens uteblivelse etter første punktum er ikke til hinder for at det kan inngis ny forliksklage om kravet.

§ 6-11 andre ledd første punktum skal lyde:

Inntil én uke før rettsmøtet kan klagemotparten kreve behandlingen innstilt dersom saken er brakt inn for en nemnd som nevnt i § 6-2 første ledd bokstav e eller § 6-2 annet ledd bokstav c.

§ 6-13 tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:

Staten ved departementet er motpart.

§ 6-14 fjerde ledd syvende punktum skal lyde:

I stedet for *oppfriskning* kan klagemotparten ta ut stevning til tingretten etter første ledd.

§ 8-3 skal lyde:

§ 8-3 *Rettsmekling*

(1) *Retten skal beslutte at det skal foretas rettsmekling etter §§ 8-4 til 8-6 når den finner at saken egner seg for det. Rettsmekling kan foretas i stedet for eller i tillegg til mekling etter § 8-2.*

(2) Ved avgjørelsen legges det vekt på partenes holdning til rettsmekling og mulighetene for å oppnå et forlik eller en forenkling i saken. Det legges videre vekt på om ulikt styrkeforhold mellom partene, kostnadene ved rettsmekling, tidligere meklingsforsøk eller andre forhold gjør rettsmekling *betenkelig*.

§ 9-4 skal lyde:

§ 9-4 *Saksstyring. Plan for den videre behandling*

(1) Retten skal aktivt og planmessig styre saksforberedelsen for å oppnå en rask, prosessøkonomisk og forsvarelig behandling. *Retten skal virke for at tvistes spørsmål blir klarlagt under saksforberedelsen.*

(2) Straks tilsvaret er inngitt etter § 9-3, skal retten legge opp en plan for den videre behandlingen etter drøfting med partene og herunder fastsette frister og treffe nødvendige beslutninger. Dette omfatter

- a. om det bør gjennomføres rettsmekling eller mekling i rettsmøte,
- b. om saken bør behandles etter særlige regler,
- c. om rettsmøter skal holdes under saksforberedelsen, og om det kan være hensiktsmessig å avgjøre saken etter et slikt rettsmøte,
- d. om det skal inngis skriftlige innlegg som en del av avgjørelsesgrunnlaget,
- e. om behandlingen av saken bør deles opp,
- f. gjennomgåelse av bevisføringen, herunder om det kreves befarings eller tilgang til eller framleggelse av bevis, om bevis skal sikres, om det bør oppnevnes sakkyndig, og om bevisføringen bør begrenses ut fra proporsjonalitet,
- g. om sluttinnlegg skal inngis,
- h. berømmelse av hovedforhandling, som bare hvis særlige grunner gjør det nødvendig kan settes til et tidspunkt senere enn seks måneder etter at stevning ble inngitt i saken,
- i. om det skal være fagkyndige eller alminnelige medlemmer, og
- j. andre forhold av betydning for saksforberedelsen.

(3) Drøfting etter annet ledd skal skje i rettsmøte, som kan være et fjernmøte. Hvis sakens framdrift tilsier det, eller drøfting i rettsmøte åpenbart er unødvendig, kan retten be om partenes skriftlige uttalelse eller få den nødvendige avklaring på annen måte.

(4) *Finner retten etter inngivelse av tilsvaret at mekling bør forsøkes straks, kan drøfting etter annet ledd utstå til mekling er forsøkt.*

§ 9-10 skal lyde:

§ 9-10 *Avsluttet saksforberedelse. Sluttinnlegg*

(1) Saksforberedelsen avsluttes *tre* uker før hovedforhandlingen hvis ikke retten fastsetter et annet tidspunkt.

(2) Retten skal som regel kreve at *partene inngir et sluttinnlegg. Sluttinnlegget skal inngis innen to uker før hovedforhandlingen hvis ikke retten fastsetter et annet tidspunkt.* Sluttinnlegget skal kort angi den påstand, de påstandsgrunnlag og de rettsregler som påberopes, og de bevis parten vil føre. Med sluttinnlegget skal følge forslag til framdriftsplan for hovedforhandlingen, jf. § 9-11 annet ledd.

§ 9-16 første ledd første punktum skal lyde:

Etter avsluttet saksforberedelse kan en part ikke mot motpartens protest sette fram nye krav, utvide påstanden til et framsatt krav, sette fram et nytt påstandsgrunnlag eller tilby nye bevis med mindre det skjer før hovedforhandlingen og er foranlediget av motpartens *prosesskriv som parten ikke med rimelighet kunne besvart tidligere*, eller retten tillater det.

§ 10-2 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) *En part som vil sette fram et nytt krav, utvide påstanden til et framsatt krav, sette fram et nytt påstandsgrunnlag eller tilby nye bevis, må foreta prosesshandlingen så snart parten har mulighet for det. Foretas prosesshandlingen senere, kan retten ved kjennelse nekte endringen foretatt hvis et rettsmøte må utsettes eller saken vil bli vesentlig forsinket.*

(4) Partene plikter innen en uke før rettsmøtet etter § 10-3 å varsle om bevis og sende inn dokumentbevis som ikke tidligere er varslet eller innsendt. Partene kan innen samme frist avgi skriftlige utredninger når særlige grunner taler for det. *Tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende.*

§ 10-4 første ledd skal lyde:

(1) Hvis ikke saken avsluttes på annen måte, skal den normalt være avsluttet med dom innen *fire* måneder etter at stevning ble inngitt.

§ 14-6 andre ledd skal lyde:

(2) Retten til innsyn bedømmes *for* hvert enkelt dokument eller del av dokument.

§ 15-5 første ledd første punktum skal lyde:

Flere parter på samme side i et søksmål *betraktes som selvstendige parter overfor motparten.*

§ 16-16 første ledd bokstav c skal lyde:

c. *boet til parten som anla saken*, blir tatt under konkursbehandling, dersom tvistegenstanden inngår i bomassen.

§ 18-2 andre ledd nytt andre punktum skal lyde:

Når en sak er innstilt i forliksrådet etter § 6-11, opphører virkningen som nevnt i første punktum når det er gått én måned fra forliksrådet innstilte behandlingen av saken, uten at stevning er sendt til retten.

§ 19-4 andre ledd første punktum skal lyde:

Avgjørelsen er avsagt skriftlig når alle rettens medlemmer har undertegnet den eller et likelydende dokument.

§ 20-5 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

Utgiftspostene skal spesifiseres og begrunnes slik at retten har tilstrekkelig grunnlag for å foreta utmålingen.

§ 20-5 femte ledd andre punktum oppheves.

§ 20-6 første ledd skal lyde:

(1) Er det flere parter på samme side, avgjøres rett og plikt til sakskostnader *overfor* motparten særskilt for hver part.

§ 20-10 første punktum skal lyde:

Prosessfullmektigen har fortrinnsrett foran sin parts øvrige fordringshavere til de sakskostnader parten tilkjennes for sitt tilgodehavende.

§ 20-12 skal lyde:

§ 20-12 *Statens ansvar for partenes sakskostnader*

(1) En part som er påført sakskostnader på grunn av feil ved rettens behandling av saken, kan kreve tapet erstattet av staten dersom feilen

- a. ubetinget skal tillegges virkning etter § 29-21 annet ledd bokstav b eller etter bokstav d fordi parten ikke var lovlig innkalt, eller
- b. skyldes at retten er vesentlig å bebreide.

Er partens sakskostnader påført ved at feilen har fått virkning for en avgjørelse i saken, må også vilkårene i domstoloven § 200 tredje ledd være oppfylt.

(2) *Staten ved Domstoladministrasjonen er motpart for krav om erstatning etter første ledd, med mindre kravet gjelder feil ved forliksrådets behandling av saken, jf. § 6-13 tredje ledd annet punktum. Før kravet settes fram for domstolen, skal parten skriftlig varsle motparten om kravet. Reglene i §§ 5-2 til 5-4 om plikter før sak reises gjelder tilsvarende så langt de passer.*

(3) Krav om erstatning etter første ledd må settes fram innen seks måneder etter at saken er rettskraftig avgjort. Er det avsagt dom i straffesak etter domstoloven § 200 tredje ledd bokstav c, løper fristen fra dommen er rettskraftig. Det kan begjæres oppfriskning etter kapittel 16 III ved oversitting av fristen.

(4) Kravet settes fram for den domstolen som har saken til behandling, eller som traff avgjørelsen i siste instans. Når feilen anføres å være begått i den domstolen, settes kravet fram for *overprøvingsinstansen*. Gjelder

kravet feil begått av forliksrådet eller tingretten, kan *Høyesterett bestemme* at kravet i stedet skal avgjøres av lagmannsretten.

(5) For behandlingen av kravet gjelder reglene om anke over kjennelser tilsvarende så langt de passer. Fremmes kravet mens saken verserer, kan det forenes med denne hvis det er hensiktsmessig.

Ny § 22-6 a skal lyde:

§ 22-6 a *Bevisforbud om interne straffesaksopplysninger*

(1) Det kan ikke føres bevis om politiets og påtalemyndighetens interne saksforberedelse i straffesaker.

(2) Riksadvokaten kan samtykke i at beviset føres. Samtykke kan bare nektes så langt opplysningene kan unntas fra innsyn etter straffeprosessens regler.

(3) Selv om samtykke er nektet, kan retten ved kjennelse bestemme at beviset skal føres når det er strengt nødvendig for sakens opplysning, og hensynet til sakens opplysning klart veier tyngre enn hensynene som tilsier hemmelighold. Riksadvokaten skal få redegjøre for sitt syn før retten treffer avgjørelse. Redegjørelsen meddeles partene.

§ 26-8 andre ledd skal lyde:

(2) Det samme gjelder *overfor* en part i saker hvor retten har plikt til å sørge for et forsvarlig faktisk avgjørelsesgrunnlag, jf. § 21-3 annet ledd.

§ 29-13 andre ledd første punktum skal lyde:

Anke over dom kan nektes fremmet når lagmannsretten finner *at det er klar sannsynlighetsovervekt for at anken ikke vil føre fram*.

§ 29-13 fjerde ledd andre punktum skal lyde:

Slikt varsel kan bare gis inntil den videre saksforberedelse er tatt opp med partene etter § 29-14 tredje ledd, og inntil *to måneder* etter at lagmannsretten mottok ankesaken.

§ 29-17 andre punktum skal lyde:

§ 9-12 *første til tredje ledd* gjelder tilsvarende.

§ 35-8 femte ledd første punktum skal lyde:

En som har fremmet krav ved individuelt søksmål, *betraktes som utmeldt av gruppesøksmålet*.

§ 35-12 første ledd skal lyde:

(1) Grupperepresentanten har rett og *plikt til sakskostnader i gruppesøksmålet*.

Ny § 36-6 a skal lyde:

§ 36-6 a *Innledning til vitneavhør mv. i barnevernssaker ved skjult adresse*

(1) I saker hvor det er truffet vedtak om eller som omhandler skjult adresse etter barnevernsløven, kan retten beslutte at opplysninger som nevnt i § 24-8 første

ledd første punktum bare skal gis skriftlig til retten, når det er nødvendig for å holde barnets adresse skjult.

(2) Når retten har truffet beslutning etter første ledd, kan den i tillegg beslutte at det ved gjennomføringen av vitneavhøret skal settes i verk fysiske eller tekniske tiltak som er nødvendige for å holde vitnets identitet hemmelig.

(3) Opplysninger som er gitt skriftlig til retten etter første ledd, skal ikke føres inn i rettsboken.

(4) Når retten har truffet beslutning etter første ledd, har den private part ikke rett til innsyn i opplysninger som kan føre til at vitnets identitet blir kjent.

II

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene skal § 146 andre ledd nytt fjerde punktum lyde:

Når bruk av bestemte elektroniske løsninger i skriftlig kommunikasjon med domstolene er obligatorisk etter § 197 a tredje ledd, skal fristen avbrytes ved bruk av de elektroniske løsningene.

III

I lov 21. juni 2013 nr. 100 om fastsetjing og endring av eigedoms- og rettshøve på fast eigedom m.m. gjøres følgende endringer:

§ 7-9 første ledd andre punktum skal lyde:

Dersom tvistesummen er under 250 000 kr, gjeld tvisteloven § 10-5 første og andre ledd.

§ 8-8 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ved anke over jordskifteavgjerd kan lagmannsretten nekte å ta anken opp til behandling dersom retten finn *at det er klar sannsynleg overvekt for* at anken ikkje vil føre fram.

IV

I lov 18. juni 2021 nr. 97 om barnevern skal § 14-18 første ledd bokstav c lyde:

c. kapittel 24 om vitnebevis og § 36-6 a

V

1. Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

Masud Gharakhani

president